

TIKĖJIMO MOKYMO KONGREGACIJA

2020 m. gruodžio 21 d.

Apskritai paėmus, klausimas dėl vakcinų naudojimo dažnai kelia atkaklias diskusijas viešosios nuomonės erdvėje. Pastaraisiais mėnesiais ši Kongregacija gavo keletą paklausimų, kokia yra nuomonė dėl naudojimo kai kurių vakcinų nuo SARS-CoV-2 viruso, sukeliančio Covid-19. Tos vakcinos sukurtos atliekant tyrimus ir gamyboje panaudojus ląstelių linijas, kilusias iš audinio, gauto iš praėjusiame amžiuje įvykdytų dviejų abortų. Tuo pat metu žiniasklaidoje vyskupų, katalikų draugijų ir ekspertų vardu pasirodė įvairių pareiškimų, pateikusių skirtingas, kartais viena kitai prieštaraujančias nuomones, ir tai kėlė abejonių dėl šių vakcinų naudojimo moralumo.

Popiežiškoji gyvybės akademija jau yra parengusi šia tema svarbų pareiškimą, pavadintą „Moraliniai svarstymai dėl vakcinų, sukurtų naudojant ląsteles, išvestas iš abortuotų žmogaus vaisių“ (2005 m. birželio 5 d.). Po to Tikėjimo mokymo kongregacija šia tema išreiškė savo nuomonę instrukcijoje *Dignitas Personae* (2008 m. rugsėjo 8 d., plg. nr. 34 ir 35). 2017 m. Popiežiškoji gyvybės akademija dar kartą nagrinėjo šią temą ir paskelbė notą. Šie dokumentai jau pateikia bendrus direktyvinius kriterijus.

Kadangi pirmosios vakcinos nuo Covid-19 yra jau prieinamos ir platinamos įvairių šalių administracine tvarka, ši Kongregacija nori pasiūlyti kai kuriuos šį klausimą paaiškinančius nurodymus. Mes neketiname vertinti šių etiniu požiūriu svarbių ir reikalingų vakcinų saugumą bei veiksmingumą, kadangi toks vertinimas yra biomedicinos tyrėjų ir farmacijos agentūrų atsakomybė. Mūsų tikslas – apsvarstyti moralinius aspektus dėl naudojimo tų vakcinų nuo Covid-19, kurios buvo kuriamos naudojant ląstelių linijas, išvestas iš audinių, gautų iš dviejų žmoniškųjų vaisių ne po savaiminio aborto.

1. Kaip teigiama instrukcijoje *Dignitas Personae*, tais atvejais, kai ląstelės iš abortuotų vaisių yra naudojamos kuriant ląstelių linijas, kurių reikia mokslo tyrimams, egzistuoja „skirtingi atsakomybės laipsniai“ (1) dėl bendradarbiavimo su blogiu. Pavyzdžiui, „organizacijose, kuriose naudojamos neleistinos kilmės ląstelių linijos, priimančiųjų sprendimą jas naudoti atsakomybė ne tokia pati kaip tų, kurie neturi balso priimant tokį sprendimą“ (2).

2. Šia prasme, kai neprieinamos etiškai nepriekaištingos Covid-19 vakcinos (pavyzdžiui, tose šalyse, kur vakcinos, nekeliančios etinių problemų, nėra prieinamos gydytojams ir pacientams arba kur jų platinimas yra sudėtingesnis dėl specialių saugojimo ir transportavimo sąlygų, arba kai šalyje yra platinamos įvairių tipų vakcinos, bet sveikatos apsaugos vadovybė neleidžia piliečiams pasirinkti, kuria vakcina skiepytis), *moraliai leistina*

priimti Covid-19 vakcinas, kurių tyrimuose ir gamybos procese panaudotos ląstelių linijos iš abortuotų vaisių.

3. Svarstymo, ar šių vakcinų naudojimas yra moraliai leistinas, pagrindą sudaro bendradarbiavimo blogyje (pasyvaus medžiaginio bendradarbiavimo) pobūdis; bendradarbiavimas tyčiniame aborte, iš kurio šios ląstelių linijos yra kilusios, šias vakcinas naudojančiųjų atžvilgiu yra *tolimas*. Moralinė pareiga vengti tokio pasyvaus medžiaginio bendradarbiavimo nėra saistanti, jei yra didelis pavojus, toks, kaip nesulaikomas veiksmingo patologinio agento plitimas (3) – šiuo atveju SARS-CoV-2 viruso, sukeliančio Covid-19. Todėl laikytina, kad tokiu atveju visi skiepai, klinikinio požiūriu pripažįstami kaip saugūs ir veiksmingi, gali būti naudojami su sąžinės tikrumu, žinant, kad tokių vakcinų naudojimas nereikia formalaus bendradarbiavimo aborte, iš kurio kilo ląstelės, panaudotos šių vakcinų gamyboje. Tačiau dera pabrėžti, kad moraliai leistinas šių tipų vakcinų naudojimas ypatingomis jų leistinumą nulemiančiomis sąlygomis savaime nereikia net netiesioginio aborto praktikos pateisinimo ir būtinai suponuoja šiomis vakcinomis besinaudojančiųjų prieštaravimą šiai praktikai.

4. Leistinas šių vakcinų naudojimas nereikia ir jokių būdu negali reikšti, kad yra morališkai palaikomas išvestų iš abortuotų vaisių ląstelių linijų naudojimas (4). Tiek farmacijos kompanijos, tiek vyriausybės sveikatos agentūros yra raginamos *gaminti, tvirtinti, platinti ir siūlyti etiškai priimtinas vakcinas, nekeliančias sąžinės problemų* nei sveikatos apsaugos darbuotojams, nei jomis skiepijamiems žmonėms.

5. Tuo pat metu praktinis protavimas akivaizdžiai rodo, jog vakcinavimas paprastai nėra moralinė pareiga, todėl jis turi būti savanoriškas. Bet kuriuo atveju etiniu požiūriu vakcinavimo moralumas priklauso ne tik nuo pareigos rūpintis savo sveikata, bet ir nuo pareigos siekti bendrojo gėrio. Nesant kitų priemonių sustabdyti ar bent preventyviai paveikti epidemiją, dėl bendrojo gėrio gali būti rekomenduojamas skiepijimas, ypač rūpinantis silpniausiais ir pažeidžiamiausiais žmonėmis. O tie, kurie dėl sąžinės motyvų atsisako vakcinų, pagamintų naudojant ląstelių linijas iš abortuotų vaisių, turi dėti visas pastangas, siekdami kitomis profilaktinėmis priemonėmis ir tinkamu elgesiu vengti tapti užkrato perdavėjais. Jie turi ypač vengti kelti grėsmę sveikatai tų, kurie negali būti skiepijami dėl medicininių ar kitų priežasčių, taip pat itin pažeidžiamų žmonių.

6. Galiausiai farmacijos pramonei, vyriausybėms ir tarptautinėms organizacijoms tenka taip pat moralinis imperatyvas *garantuoti, kad vakcinos, kurios yra veiksmingos ir saugios medicininiu požiūriu, taip pat ir etiškai priimtinos, būtų prieinamos skurdžiausioms šalims ir kad nebūtų joms per brangios*. Prieigos prie vakcinų stoka taptų diskriminacijos ir neteisingumo ženklu, nes neturtingos šalys būtų pasmerkiamos ir toliau gyventi skurde

sveikatos apsaugos, ekonominiu ir socialiniu požiūriu (5).

Popiežius Pranciškus, 2020 m. gruodžio 17 d. audiencijoje priėmęs šią notą pasirašiusį Tikėjimo mokymo kongregacijos prefektą, išnagrinėjo ją ir nurodė paskelbti.

Roma, Tikėjimo mokymo kongregacijos būstinė, 2020 m. gruodžio 21-oji, Šv. Petro Kanizijaus liturginio minėjimo diena

Prefektas

Kardinolas Luis F. Ladaria SJ

Sekreterius

Titulinis Červeterio arkivyskupas Giacomo Morandi

(1) Tikėjimo mokymo kongregacija. Instrukcija *Dignitas Personae* (2008 m. gruodžio 8 d.), 35; AAS (100), 884.

(2) Ten pat, 885.

(3) Plg. Popiežiškoji gyvybės akademija. Moraliniai svarstymai dėl vakcinų, sukurtų naudojant ląsteles, išvestas iš abortuotų žmogaus vaisių (2005 m. birželio 5 d.).

(4) Plg. Tikėjimo mokymo kongregacija. Instrukcija *Dignitas Personae*, 35: „Neleistiną veiksmą patvirtinus sveikatos apsaugą bei mokslo tyrimus reguliuojančiais įstatymais, būtina atsiriboti nuo tos sistemos blogųjų aspektų, idant nesusidarytų išpūdis, jog labai nederami veiksmai tam tikru lygiu toleruojami ar tylomis pripažįstami. Bet kuri pripažinimo regimybė iš tiesų tik prisidėtų prie didėjančio abejingumo, jei ne pritarimo, tokiems veiksams tam tikruose medicinos ir politikos sluoksniuose.“

(5) Plg. Pranciškus. Kalba „Banco Farmaceutico“ fondo nariams (2020 m. rugsėjo 19 d.).

